ДЕТСКА ЯСЛА И ДЕТСКА ГРАДИНА

Места за обгрижване на децата и задоволяване на техните специфични нужди от ласка, нежност, хигиена, екологична и здравословна храна, внимание и възпитание.

КОЙ?

КОЙ има право да запише детето си в детска градина или детска ясла?

Всеки български гражданин, родител на дете на възраст между 10месеца и 3 години –за детска ясла и между 3 и 5/6 години-за детска градина, като всяка община има право да постави и допълнително условие родителите да имат постоянно местожителство в съответното населено място.

КОЙ може да бъде записан в детска градина или детска ясла?

Всяко дете на възраст между 10месеца и 3 години –за детска ясла и между 3 и 5/6 години-за детска градина, което е в добро здравословно състояние, удостоверено от личния лекар.

КАКВО?

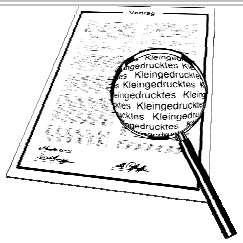

КАКВО е детска ясла?

Група за деца на възраст от 10м. до 3 год., която се открива към целодневните и седмичните детски градини.

КАКВО е детска градина?

Детските градини са подготвителни институции в системата на българското образование, в които се отглеждат, възпитават и обучават деца от 3-годишна възраст до постъпването им в I клас.

КЪДЕ?

КЪДЕ се подават документи за записване в детска градина или ясла?

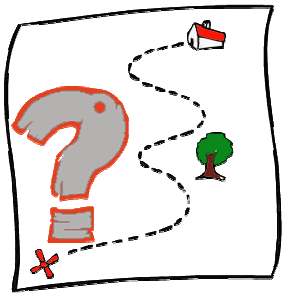

☑ Заявлението за записване се подава в самата детска градина или ясла.

☑ Подаването на заявление за задължителна подготвителна група към училище става в училището, което сте избрали, ако там има такава група. Класирането и обявяването на списъците с приетите деца става през месеците май и юни.

☑ Децата, които посещават детска градина могат да продължат обучението си в подготвителна група към детската градина. Родителите трябва да заявят писмено желанието си за това, като подадат заявление до директора на детската градина.

КОГА?

КОГА се извършва записването?

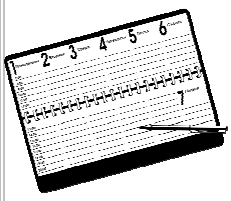

Заявленията за прием на децата се подават през цялата година до директора на детската градина или ясла. Децата се приемат, когато има свободни места.

Списъците с приетите деца се обявяват през месец май на видно място в детската градина. До една седмица след обявяването, родителите трябва писмено да потвърдят, че записват детето си.

КАК?

КАК да запишем нашето дете в детска градина или детска ясла?

Родителите или настойниците подават писмено заявление. Към него се прилагат копие от акта за раждане на детето и медицински документи, издадени от личния лекар. Всяка общинска администрация има свои образци на заявления и може да определи и допълнителни документи, които да се представят.

КОЛКО се заплаща за обучение в детска градина или ясла?

За отглеждане, възпитание и обучение на децата в детските градини и ясли родителите заплащат такси съгласно Закона за местните данъци и такси. За 2011 година таксите са между 48 и 60 лв.

За отглеждане, възпитание и обучение на децата в детските градини родителите заплащат такси съгласно Закона за местните данъци и такси. За 2011 година таксите са между 48 и 60 лева.

За обучение в подготвителните групи към детските градини и училищата една година преди постъпването на децата в първи клас **не се заплащат такси.**

КОЛКО?

ВНИМАНИЕ!!!

Обучението в детската градина или ясла **не е задължително**.

Посещението на децата може да бъде прекъсвано и подновявано по всяко време. Причините за това се посочват предварително от родителите, с писмено уведомление до директора. **За времето, през което детето не е посещавало детската градина, не се заплаща такса.**

В подготвителните групи детето може да отсъства от училище само по уважителни причини (напр. здравословен проблем).

Подготовката на децата за училище е задължителна една година преди постъпването им в първи клас. Родителите могат да изберат дали задължителната предучилищна подготовка да се извършва в подготвителна група в детска градина или в училище.

На децата, завършили подготвителна група или подготвителен клас, се издава **удостоверение, с което се записват в първи клас**.

УЧИЛИЩЕ

Мястото за придобиване на знания, грижа за здравето и живота на учениците, възпитаване и напътстване за съдържателно използване на свободното време и спортуване; създаване на културни навици и самостоятелност.

КОЙ?

КОЙ има право да постъпи в училище?

Всеки гражданин на Република България и пребиваващ чужденец на възраст до 16 години осъществява правото си на образование в избрано от родителите или настойниците му училище и вид обучение съобразно личните желания и възможности на ученика.

КАКВО е училище?

Училищата са образователно-възпитателни институции в системата на народната просвета, които осигуряват завършването на клас, придобиването на степен на образование и/или на професионална квалификация.

КАКВО е училищно образование?

Училищното образование **според съдържанието на подготовката е <u>общо и професионално</u>**.

Училищното образование **според степента е <u>основно и средно</u>.**

<u>Основното образование</u> се осъществява на два етапа - **начален и прогимназиален.**

Началният етап е от I-ви до IV-ти клас включително.

Прогимназиалният етап е от V до VIII клас включително.

Основно образование получават учениците, които завършат успешно VIII клас.

КАКВО?

Те получават **свидетелство за завършено основно образование**, което им дава право да продължат образованието си в следващата степен. Същото е необходимо и за придобиването на други житейски умения (*например: за шофьорска книжка*).

Средното образование е с четиригодишен срок на обучение след завършено основно образование.

Средно образование се придобива след успешно завършен 12 клас и успешно положени държавни зрелостни изпити. За придобито средно образование се издава **диплома за завършено средно образование**. Дипломата е окончателна и дава право за продължаване на образованието или за професионално обучение.

КАКВО?

КЪДЕ?

КЪДЕ можем да запишем детето си да учи?

за срок от един до пет месеца, Децата постъпват в I-ви клас в начални, основни или средни училища, по избор на родителите или настойниците им. В училищата по изкуствата и в паралелките по изкуства и спорт в основни и в средни общообразователни училища, учениците могат да постъпят в I-ви клас след проверка на способностите им.

Учениците, завършили VII клас или VIII, могат да продължат обучението си в профилирани гимназии, професионални гимназии, училища по изкуствата, спортни училища или в профилирани паралелки в средни общообразователни училища или в гимназии или в паралелки за придобиване на професионална квалификация в средни общообразователни училища и в гимназии.

Училищата и паралелките, в които може да кандидатства детето се обявяват в регионалния инспекторат по образованието (РИО) и в училищата до 15 април всяка година. Началникът на Регионалния инспекторат определя и обявява училищата, където се подават документите за кандидатстване.

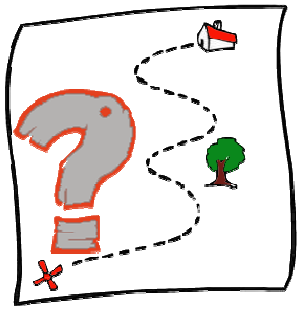

КЪДЕ?

Учениците се записват в VIII или в IX клас в училището, в което са приети,като подават следните документи:

1. заявление до директора;
2. оригинал на удостоверението за завършен VII клас или на свидетелството за завършено основно образование;
3. оригинал на медицинско свидетелство, издадено от лекуващия лекар на ученика при кандидатстване за профили "Изкуства" и "Спорт" и за специалностите от професии.

КОГА?

КОГА записваме детето на училище? -

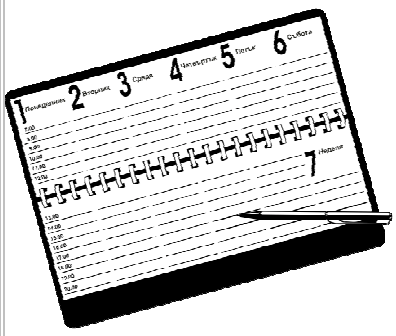

Училищното обучение започва на 7 години, навършени в годината на постъпване в първи клас. В първи клас могат да постъпят и деца, навършили 6 години, ако физическото и умственото им развитие, по преценка на родителите им, позволяват това.

Срокът за подаване на документи е до началото на съответната учебна година -15 септември. Ако в желаното от нас училище няма места, подаваме документи в друго, където има места.

КАК?

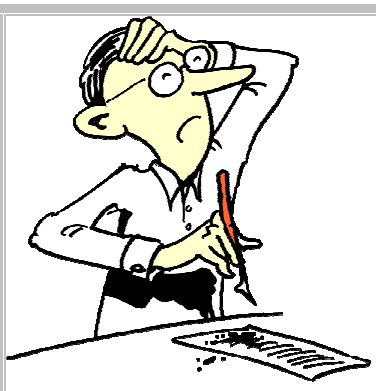

КАК записваме детето си на училище?

Записването на детето в първи клас става с подаването на заявление от родителите и удостоверение за училищна готовност, което е получено след завършване на задължителна подготвителна група, като прилагат и копие от акта за раждане на детето си. Няма точно определена дата за обявяването на списъците с приетите в първи клас деца. Обичайно това става през месеците май и юни, като всяко училище обявява на видно място точния график и дейностите по приемането на децата.

КАК?

В средни общообразователни училища и в гимназии се приемат ученици след проверка на възможностите им и/или по документи. Проверката на възможностите се осъществява чрез три вида приемни изпити:

1. тест
2. изпит по учебен предмет
3. изпит за проверка на способностите.

Всяка година министърът на образованието младежта и науката определя графика на дейностите по приемането на учениците след завършен VII и VIII клас. За да кандидатства ученикът трябва да:

☑ Подаде заявление за полагане на изпит за проверка на способностите (за желаещите за учат в училищата с изучаване на изобразително изкуство, хореография, музика и спорт) – месец май;

☑ Да се яви на изпит – тест по български език и литература и по математика – месец май (VII клас) месец юни (VIII клас);

☑ Да получи бележка с оценките от изпитите – месец юни;

☑ Да подаде заявление за участие в приема – месец юни;

☑ Да се запише в училището, където е класиран или да подаде заявление за участие в следващ етап.

КАК кандидатстват за записване в училище ученици с хронични заболявания, с физически и други увреждания и от домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа?

Ученици **с хронични заболявания, с физически и сензорни увреждания** по тяхно искане се приемат по документи за профили, специалности от професии или непрофилирани паралелки, които не са противопоказани на здравословното им състояние.

КАК?

Ученици **от домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа**, и ученици, настанени в приемни семейства, по тяхно искане се приемат по документи по специалности от професии.

Учениците подават в РИО от 3 до 21 май следните документи:

1. заявление с подредени желания;
2. служебна бележка от училището, в което се обучават, удостоверяваща класа и срочните оценки за първия учебен срок;
3. протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия с приложени личен здравен картон, медицински изследвания, епикризи и консултации, документиращи заболяването, или решение на районна експертна лекарска консултативна комисия;
4. служебна бележка, удостоверяваща настаняване в дома;
5. нотариално заверено копие от договор за настаняване на ученика в приемно семейство съгласно чл. 27, ал. 5 от Закона за закрила на детето.

Комисия, определена от началника на РИО, насочва учениците в зависимост от оценките от първия учебен срок по предметите, които се включват в образуването на общата оценка за кандидатстване за съответната специалност от професия и от заявените желания. Учениците се записват в училището, в което са насочени, до 25 юни.

КОЛКО плащаме за образованието си в училище?

КОЛКО?

Учениците ползват правото си на **безплатно образование в държавните и общинските училища**, като не заплащат такси за училищно обучение и ползват безплатно учебниците (до VII клас) и училищната база за обучение и развитие на интересите и способностите си. Учениците, които са избрали да учат в частни училища заплащат такси, определени от самите училища.

ВНИМАНИЕ!!!

В Репубика България училищното обучение до 16-годишна възраст е задължително за всички граждани.

Отпадналите от училище, които са на възраст до 16 години могат да се завърнат в училище и да продължат обучението си от следващия прекъсването клас.

Прекъсналите обучението си, които са на възраст над 16 години могат да завършат желаната от тях степен във вечерна или самостоятелна форма на обучение, в училище ,което предлага такива форми на обучение.

Родители, настойници и попечители, които не осигуряват присъствието на децата си в детските градини и в училищата за времето, през което те подлежат на задължителна предучилищна подготовка или задължително обучение, се наказват с **глоба в размер от 20 до 100 лв. При повторно извършване на нарушението глобата е в размер от 50 до 250 лв.**

ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

Овладяването на професията, постоянното повишаване на знанията и уменията ни осигурява по-добра работа, по-високи доходи, по-качествен живот.

КОЙ?

КОЙ има право да се обучава за придобиване на професия?

Всеки гражданин, който е завършил основно образование и здравословното му състояние позволява да работи професията, за която е избрал да се обучава, при I-ва и II-ра степен на професионална квалификация.

За придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация е необходимо лицето да е завършило средно образование.

КАКВО?

КАКВО е професионално обучение?

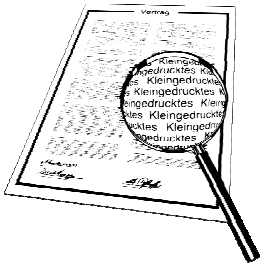

Обучение за:

- ☑ придобиване на професионална квалификация;
- ☑ придобиване на правоспособност за професии, упражняването на които изисква такава;
- ☑ непрекъснато усъвършенстване на професионалната квалификация;
- ☑ мотивиране за реализация в гражданското общество.

КАКВО е професионално ориентиране?

Услуга за подпомогне на хората при избора на бъдеща професия, направление за квалификация, допълнителна квалификация и преквалификация.

КАКВО е „регулирана професия”?

Професия, която е:

- включена в Списъка на регулираните професии в Република България;
- от обществена значимост и/или е от съществено значение за живота и здравето на хората;
- за да се упражнява е необходима специфична квалификация или членство в професионална организация. **За повече информация- Национален център за информация и документация /НАЦИД/.**

КАКВО?

КЪДЕ?

КЪДЕ можем да се запишем да учим за придобиване на професионални умения?

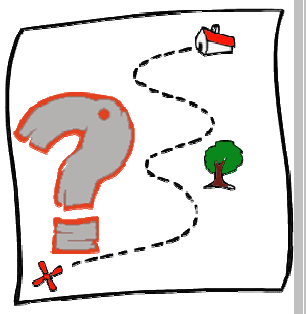

Всеки на възраст до 16г. може да се запише да учи в професионална гимназия.

Завършилите основно образование на възраст над 16 години могат да учат за придобиване на професионални умения в Центрове за професионално обучение/ЦПО/ лицензирани към Националната агенция за професионално образование и обучение /НАПОО/ и оповестени в регистър.

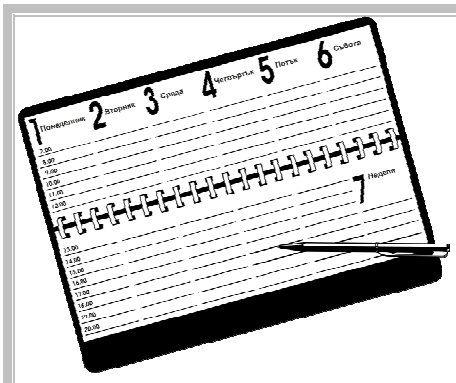

КОГА можем да се запишем за професионално обучение?

Сроковете за записване в професионални гимназии се определят всяка година от РИО.

Сроковете за записване в ЦПО се определят от самите центрове.

КОГА?

КАК?

КАК можем да се запишем да учим за придобиване на професия?

За записване в професионални гимназии важат правилата за записване в училище.

Записването в Центрове за професионално обучение /ЦПО/ се извършва чрез подаване на следните документи в избрания от нас ЦПО:

1. Заявление по образец на Центъра
2. Автобиография
3. Свидетелство за завършена степен на образование/основно или средно/
4. Квитанция за платена такса

Избраният от нас ЦПО може да изисква и други документи.

КАК да работим по професията си в страни от Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария?

Трябва да се обърнем към контактната точка в съответната страна за признаване на професионалната ни квалификация**./Виж списъка на контактните точки на уебсайта на НАЦИД/.** Посоченото ведомство взема решения по даване или признаване на правоспособност за упражняване на дадена регулирана професия.

КОЛКО?

КОЛКО плащаме за професионално обучение?

В държавните и общински професионални гимназии обучението е безплатно.

В частните ЦПО се заплащат такси, определени от самите центрове.

ВНИМАНИЕ!!!

Професионалното обучение завършва с държавен изпит по теория и практика на професията и получаване на **свидетелство за професионална квалификация.**

Обучението по определени модули от професията /части от професията/ завършва без държавен изпит и с документ- **удостоверение за професионална квалификация.**

ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Висшето образование подготвя висококвалифицирани специалисти над средното образование и развитието на науката

КОЙ?

КОЙ може да се запише да учи висше образование?

Всеки гражданин, който притежава диплом за завършено средно образование може да се запише във висше училище като студент.

КАКВО е висше училище?

Висшите училища са университети, специализирани висши училища и самостоятелни колежи. Те са държавни и частни.

КАКВИ са степените на висше образование:

☑ • **ПЪРВА СТЕПЕН** – с минимален срок на подготовка по учебен план **4 години**, като на завършилите се присъжда образователно-квалификационна степен *“бакалавър”;*

☑ • **ВТОРА СТЕПЕН** – с минимален срок за подготовка **5 години** или не по-малко от една година след степента *“бакалавър”*, като на завършилите се присъжда образователно-квалификационна степен *“магистър”;*

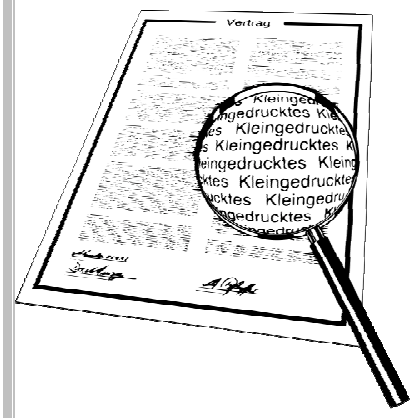

☑ • **ТРЕТА СТЕПЕН** – с минимален срок на подготовка **3 години** след придобита степен *“магистър”,* като на завършилите се присъжда образователна и научна степен *“доктор”.*

КАКВО?

КАКВО?

КАКВИ са формите на обучение на студенти във висшето училище? - **Формите на обучение** могат да бъдат **редовни, задочни и дистанционни**.

КЪДЕ?

КЪДЕ се извършва записването във висше училище?

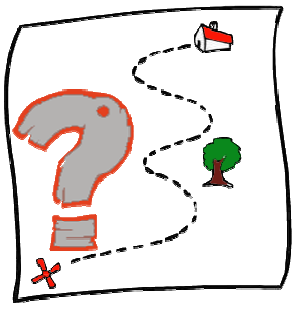

Записването се извършва в избраното висше училище.Всяко висше училище определя и обявява:

☑ условията и реда за участие в конкурсните изпити;

☑ кандидатстудентските документи и сроковете за тяхното подаване;

☑ датите за провеждане на конкурсните изпити;

☑ критериите и процедурите за оценяване и класиране;

☑ документите и сроковете за записване на новоприетите студенти.

КОГА?

КОГА се извършва записването?

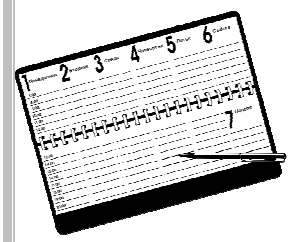

Сроковете за приемане на студентите се определят в правилниците на висшите училища. Всяко висше учебно заведение може да си определи срокове за записване.

КАК?

КАК се извършва записването във висше училище?

Кандидат-студентите подават документите си в определените от висшите училища места и срокове. Длъжностно лице от висшето училище приема копие от дипломата за средно образование заедно с оригинала, който след сравняване се връща на притежателя му.

КОЛКО плащаме за обучение във висше училище?

Таксите за обучение за придобиване на степен на висше образование се определят от ръководствата на висшите училища. Обучението може да бъде безплатно за някои категории студенти: социално слаби, отличници и др.

КОЛКО?

ВНИМАНИЕ!!!

Определени категории студенти могат да кандидатстват за стипендия: отличници, носители на международни награди от състезания и конкурси, социално слаби студенти и др.

ВАЖНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

ИНСТИТУЦИИ И ОГРАНИЗАЦИИ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

Министърът на образованието, младежта и науката е специализиран орган за управление на системата на народната просвета. Той, чрез специализираната си администрация, упражнява контрол върху дейността на всички видове детски градини, училища, обслужващи звена и степени на образование.

Адрес: София, бул. „Княз Дондуков" № 2А
ЦЕНТРАЛА на МОМН: тел.: 9217799, факс: 9882485
0800 16 111 телефон за мнения, сигнали и предложения
http://www.mon.bg/

РЕГИОНАЛНИ ИНСПЕКТОРАТИ ПО ОБРАЗОВАНИЕ (РИО)

Регионалните инспекторати по образованието са териториални администрации към министъра на образованието, младежта и науката за управление и контрол на системата на народната просвета.

Адреси и телефони на РИО:
http://www.mon.bg/left_menu/ministry/structure/rio.html

ОБЩИНИ

Общините осигуряват и контролират:

- задължителната предучилищна подготовка на децата и задължителното училищно обучение на учениците до 16-годишна възраст;
- здравното обслужване и сигурността на детските градини и училищата, на децата и учениците като разкриват здравни кабинети за извънболнична медицинска помощ;
- средства за издръжката, изграждането, обзавеждането и основния ремонт на училищата и детските градини и обслужващите звена;
- средствата за изпълнение на държавните образователни изисквания и за финансовото осигуряване на всички раздели на учебния план за общинските детски градини, училища и обслужващи звена;
- условия за столово хранене, организирано в съответствие с изискванията, определени в наредби на министъра на здравеопазването, за общежития, отдих, спортна база и транспорт за децата, учениците и учителите, както и безплатен транспорт
- стипендии и специални помощи на ученици.

СПИСЪК И КООРДИНАТИ НА ОБЩИНИТЕ В БЪЛГАРИЯ:
http://www.namrb.org/?id=187

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТАЦИЯ

Поддържа **Списъка на регулираните професии в България** като **единна електронна база данни;** събира, съхранява, обработва и разпространява информация и

документация за постиженията в образованието, науката, технологиите и иновациите, като подготвя продукти в печатна и/или електронна форма.
Адрес: бул. “Д-р. Г.М.Димитров” 52 А
София, 1125
Телефон: (+359 2) 817 38 64,
Факс: (+359 2) 971 31 20
Ел.поща: reg_prof@nacid.bg
http://mail.nacid.bg/newdesign/qual/index.php?id=8

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ /НАПОО/

Осигурява и поддържа качество в професионалното образование и обучение. Лицензира и регистрира ЦПО и ЦИПО.
Адрес: 1113 София, бул. “ Цариградско шосе” № 125, бл. 5, ет.5
Важни телефонни номера :
+ 3592 971 20 70 - кабинет на председателя на НАПОО
+ 3592 871 36 41 - експерти отдел "Лицензиране"
+ 3592 970 66 55 - деловодство
+ 3592 970 66 51 - касиер в счетоводство
+ 3592 973 33 58 - факс
e-mail: napoo@navet.government.bg
За електронно подписани документи: agencia@navet.government.bg

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Закон за народната просвета
Закон за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план
Закон за професионалното образование и обучение
Закон за признаване на професионалните квалификации
Закон за висшето образование
Правилник за прилагане на закона за народната просвета
Наредба № 4 от 16.04.2003 Г. за документите в системата на народната просвета
Наредба № 11 от 28 март 2005 г. за приемане на ученици в държавни и в общински училища
Наредба № 3 от 15 април 2003 г. за системата за оценяване
Наредба за условията и реда за поддържане на списъка на регулираните професии в Република България
Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени "бакалавър", "магистър" и "специалист"
Наредба за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България